

Brug det danske sprog, før det er too late

Af Morten Holm-Nielsen (6/10 2019)

Kommentar "Du shiner med din performance, som er helt outstanding, men jeg har svært ved at deale med, at du også pleaser big time, så du skal steppe lidt op der, før jeg bliver blown away."

Indrøm det bare.

Du troede, at det var et citat fra X-faktor, ikke?

Det er det ikke-

Sætningen er en kombination af vendinger, som vekslende dommere har brugt, og den illustrerer med velgørende klarhed, hvordan engelsk fylder mere og mere i danskernes talesprog.

På cafeerne taler folk om field trips, de har været på eller Netflix-serier, de har binget, på YouTube unboxer influencerne nye gadgets og devices, og i debatterne på Facebook, bliver der mainsplained, derailt og cherrypicket.

Dansk har været under påvirkning af engelsk siden slutningen af 2. verdenskrig. USA har den kulturelle førertrøje indenfor film, tv og blade og var også førende indenfor produktion af moderne forbrugsgoder. Sagt lidt forenklet blev amerikansk/engelsk synonymt med noget smart og moderne, og det betød, at flere og flere engelske ord gled ind i det danske sprog. Et godt eksempel var 70'ernes danske agentparodifilm, hvor agenterne sagde "sir" til deres danske chef.

Påvirkningen fra engelsk fortsatte med slutfirsernes større udbud af tv-kanaler, som gav os adgang til flere amerikanske film, serier og underholdningsprogrammer, og med internettets opståen er påvirkningen fra engelsk så massiv, at udviklingen kun vil gå én vej.

Medmindre vi altså gør noget ved det og tager en kvalificeret diskussion om, hvor meget engelsk skal have lov til at fylde i vores sprog.

Vi skal finde en sund balance.

Men hov. Hvad er det, jeg hører?

Det er de bedreviddende, der smiler overbærende med lukkede øjne og siger: "Du må forstå, at sproget er dynamisk" eller "Er man ikke under udvikling er man under afvikling". De bedreviddende vil utvivlsomt også kalde mig en gnaven gammel mand, der sidder under plaiden iført brun cardigan og ternede tøfler og nipper til cognacen, mens jeg vrisser over sprogets forfald, før jeg falder i søvn i eftermiddagssolen.

Det lever jeg med.

For det er et problem, at så mange helt ureflekteret importerer engelske ord, som vi allerede har gode danske ord for. En stor del af fortællingen om dansk kultur ligger i vores sprog, og sproget er ofte den lim, der binder os sammen på tværs af generationer og andre skel. Men hvis flere og flere siger "random" i stedet for tilfældig/vilkårlig eller "committer sig" i stedet for at forpligte sig, vil der gradvist ske en polarisering mellem folk, der overkrydrer deres dansk med engelske ord og folk, der holder fast i de danske ord.

Men hvad skal vi så gøre ved det?

Skal vi bygge sproglige mure, som skal holde alle udenlandske ord ude ligesom nordmændene, hvis sprogprotektionisme helt velfortjent blev genstand for en serie af vitser om, at på norsk hed Dødens Gab Kjempetorsken, et højhus hed "hytte på hytte på hytte" og Tarzan hed Trætop-Johan.

Selvfølgelig ikke. Vi skal finde en sund balance mellem import af engelsk og genopfindelse af dansk.

<https://pov.international/brug-det-danske-sprog-for-det-er-too-late/>